

DE WINGERS
WOON- EN ZORGCENTRUM

Medische Beslissingen rond het levenseinde

Jo Lisaerde
Eric Triau
Maartje Wils

Bewonersadviesraad 7 december 2011

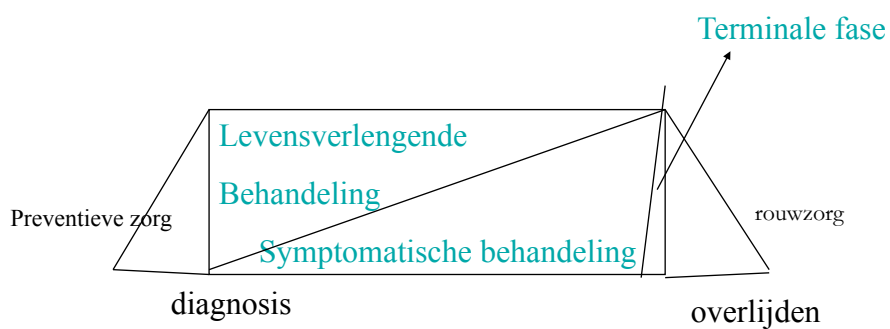
Definitie Palliatieve Zorg

- Palliatieve zorg is een totaalzorg voor mensen die aan een ziekte lijden die
- Ongeneeslijk
- Progressief
- Levensbedreigend is
- en Zonder mogelijkheid op herstel of stabilisering verloopt

Peilers:

- Maximale symptoomcontrole en comfortzorg
- Psychologische en emotionele ondersteuning van de bewoner en zijn naasten
- Sociale begeleiding van de bewoner en zijn naasten
- Spirituele opvang met aandacht voor diepere levensvragen

Van cure naar care

Wanneer begint palliatieve zorg bij dementie?

- Beginstadium
- Chronische (comfort)zorg
- Terminale zorg

- Behandeldoelen: A, B , C, Ct

Evolutie dementie

- Geheugenproblemen
- Incontinentie
- Moeilijk hanteerbaar gedrag
- Vermindering mobiliteit
- Slikproblemen
- Co-morbiditeit

Global Deterioration Scale 7

(Reisberg, B.)

- Incontinentie (urinair en fecaal)
- Geen of beperkte communicatie mogelijk
- Zetel, bedgebonden
- Voedingsproblemen – voedselinname beperkt of slikstoornissen
- Complicaties als pneumonie, decubitus, contracturen, primitieve reflexen
- Ernstige comorbiditeit

Aanleiding tot besluitvorming?

- Slikproblemen
- Comorbiditeit
- Wondzorg
- Wilsuiting
- ...

Consensus met :

- Bewoner
- Familie
- Multidisciplinair team

Consensus over:

- Behandelingsdoelen
- Zorgenplan
- Beslissingen mbt het levenseinde

Behandelingsdoelen:

- Besluit van gesprekken met **bewoner**, familie, team, ...
- Vroegtijdige zorgplanning
- Do ipv Do not
- Code A: alles doen
- Code B : behoud functie
- Code C : comfort

Kwaliteit : Zorgenplan

- Alg hygienische zorgen
- Comfortzorg
- Decubituspreventie
- Wondzorg
- Controle van uitscheiding
- Voeding en hydratatie
- Controle van pijn en dyscomfort

Kwaliteit : Zorgenplan

- Mondverzorging
- Oogverzorging
- Emotionele steun bewoner
- Emotionele steun familie
- Genietmomenten
- Spiritualiteit en zingeving
- Zorg voor zorgenden

Handelingen rond het levenseinde

consensus Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen

→ *drie categoriën van medische beslissingen rond het levenseinde*

1. Starten of stoppen van levensverlengende behandeling of niet
2. Handelingen met als doel: pijn -en symptoomcontrole
3. Handelingen met als doel : levensbeëindiging

Handelingen rond het levenseinde

consensus Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen

1. (afzien van) curatief en/of levensverlengend handelen

- Opstarten of voortzetten van een curatieve of levensverlengende behandeling
- Niet-behandelbeslissing
het staken of nalaten van een curatieve of levensverlengende behandeling omdat deze in de gegeven situatie niet langer zinvol of doeltreffend wordt beoordeeld.
- Weigeren van behandeling
het staken of nalaten van een curatieve of levensverlengende behandeling omdat de patiënt deze behandeling weigert.

15

Handelingen rond het levenseinde

consensus Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen

2. Pijn- en symptoomcontrole

- Pijnbestrijding
het toedienen van analgetica en/of andere medicatie in doseringen en combinaties vereist om pijn op adequate wijze te controleren.
- Palliatieve sedatie
het toedienen van sedativa in doseringen en combinaties die vereist zijn om het bewustzijn van een terminale patiënt zoveel te verlagen als nodig om één of meerdere refractaire symptomen op adequate wijze te controleren.

16

Handelingen rond het levenseinde

consensus Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen

3. Actieve levensbeëindiging

- euthanasie

opzettelijk levensbeëindigend handelen door een andere dan betrokkene, op diens verzoek.

- Hulp bij zelfdoding

opzettelijk meewerken aan een opzettelijk levensbeëindigend handelen door de betrokkene.

- Actieve levensbeëindiging zonder verzoek

opzettelijk levensbeëindigend handelen door een andere dan betrokkene, niet op diens verzoek.

17

Handelingen rond het levenseinde

≠ handelingen in het donker !!

Maximale pijn-en symptoomcontrole

Palliatieve sedatie

Euthanasie

18

Handelingen rond het levenseinde: Palliatieve sedatie

- Refractaire symptomen, ondanks maximale palliatie
- In laatste levensfase
- Interdisciplinair / informed consent
- Intentie is symptoomcontrole (daad met dubbel gevolg)
- Practisch: blijvende pijn- en symptoomcontrole
+ midazolam (15 - 225 mg/24u)

19

EUTHANASIE

- Definitie (wet van 28/05/2002) :

EUTHANASIE

- Definitie (wet van 28/05/2002) :

“ opzettelijk levensbeëindigend handelen door een andere dan de betrokkene, op diens verzoek

EUTHANASIE

- Wettelijke voorwaarden :
 - verzoek van patient
handelsbekwaam
bewust
 - verzoek vrijwillig, overwogen, herhaald
geschrift

EUTHANASIE

- Wettelijke voorwaarden (vervolg) :
“medisch uitzichtloze toestand van
aanhoudend en ondraaglijk fysiek of
psychisch lijden
dat niet kan gelenigd worden
en dat het gevolg is van een ernstige en
ongeneeslijke, door ongeval of ziekte
veroorzaakte aandoening

EUTHANASIE en **DEMENTIE**

- Definitie (wet van 28/05/2002) :

“ opzettelijk levensbeëindigend handelen
door een andere dan de betrokkene,
op diens verzoek

EUTHANASIE en DEMENTIE

- Wettelijke voorwaarden :
 - verzoek van patient
handelsbekwaam ? **beginstadium**
bewust
 - verzoek *vrijwillig, overwogen, herhaald*
geschrift

EUTHANASIE en DEMENTIE

- Wettelijke voorwaarden (vervolg) :
 - “**medisch uitzichtloze toestand** van
aanhoudend en ondraaglijk fysiek of
psychisch **lijden**
dat niet kan gelenigd worden
en dat het gevolg is van een ernstige en
ongeneeslijke, door ongeval of **ziekte**
veroorzaakte aandoening

EUTHANASIE en **DEMENTIE**

- Mogelijk binnen de huidige wet indien alle voorwaarden vervuld !
handelsbekwaam ?
vrijwillig, overwogen, herhaald verzoek
ondraaglijk lijden
= alleen in beperkt tijds kader van
beginnende dementie

EUTHANASIE

- Voorafgaande wilsverklaring :
wil dat een arts euthanasie toepast indien de wettelijke voorwaarden vervuld zijn

indien patient buiten bewustzijn is en deze toestand onomkeerbaar is

EUTHANASIE en **DEMENTIE**

- Voorafgaande wilsverklaring :
wil dat een arts euthanasie toepast indien
de wettelijke voorwaarden vervuld zijn

indien patient buiten bewustzijn is en
deze toestand onomkeerbaar is

= coma

= **NIET het eindstadium van dementie !**